

**PROGRAM PROFILAKTYCZNO –
WYCHOWAWCZY**

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

**im. H. Sienkiewicza
w Nowej Rudzie**

„W wychowaniu chodzi właśnie o to, żeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem - o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał, aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada, umiał bardziej i pełniej być człowiekiem, to znaczy, ażeby umiał bardziej być nie tylko z drugimi, ale i dla drugich”.

Jan Paweł II

ROK SZKOLNY 2017/2018

WPROWADZENIE

Pierwszymi wychowawcami swoich dzieci są rodzice. Nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka, żyje nie tylko z drugim, ale i dla drugich.

Wychowanie to proces wspomagania człowieka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny szkoły dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb naszego środowiska lokalnego i obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym.

Chcemy, aby nasza szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni, aby panowało poczucie przynależności do grupy (klasy, szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa i przyjaźni.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Założenia programowe

- 1. Rodzice mają prawo do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami. Nauczyciele w zakresie wychowania pełnią funkcję wspomagającą rodzinę.*
- 2. Wychowanie to powinno uwzględniać dojrzałość dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.*

3. *Szkoła winna zapewniać każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków obywatelskich i rodzinnych w oparciu o zasady wolności, solidarności, tolerancji, sprawiedliwości, demokracji*
4. *Nauczyciel w realizacji procesu pedagogicznego ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem godności osobistej ucznia.*

Misja, wizja i zadania szkoły

Wychodząc z założenia, że „Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowaniu polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata” uznajemy szkołę za jeden z najważniejszych elementów biorących udział w wychowaniu młodego pokolenia.

Misją szkoły w obszarze pracy wychowawczej jest:

- **budowa kompleksowo oddziaływującego środowiska wychowawczego mającego na celu wszechstronny rozwój uczniów pod kątem realizacji praw człowieka (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym), i przygotowanie ich do wyboru dalszej drogi kształcenia;**
- **upowszechnianie modelu szkoły jako efektywnego środowiska wychowawczego w społeczności lokalnej i innych placówkach systemu oświatowego.**

1. Cele pracy wychowawczej

OBSZAR I _- INTELEKTUALNY ROZWÓJ UCZNIÓW:

- ❖ Doskonalenie sfery uczuciowej uczniów z uwzględnieniem wrażliwości na problemy najbliższego otoczenia, społeczności lokalnej
- ❖ Wspomaganie rozwoju zainteresowań i umiejętności efektywnego uczenia się oraz wykorzystywanie wiadomości.
- ❖ Rozwijanie umiejętności oceny siebie i innych, zdolności, wartościowania i myślenia refleksyjnego.
- ❖ Dbłość o kulturę osobistą szczególnie w kontaktach z innymi ludźmi w zakresie współpracy z rówieśnikami oraz pełnienia ról społecznych□.
- ❖ Kształtowanie postaw patriotycznych, w tym patriotyzmu lokalnego

OBSZAR II – FIZYCZNY ROZWÓJ UCZNIÓW:

- ❖ Doskonalenie sprawności fizycznej uczniów.

OBSZAR III – RELACJE NAUCZYCIEL – UCZEŃ:

- ❖ Budowanie pozytywnych relacji nauczyciel – uczeń.

OBSZAR IV – RELACJE NAUCZYCIEL – RODZIC, ŚRODOWISKO:

- ❖ Współpraca szkoły z rodzicami i środowiskiem.

OBSZAR V– DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE:

- ❖ Uczenie porozumiewania się oraz rozwiązywania problemów i podejmowania Decyzji.

1. Promowanie zdrowego stylu życia.

2.1. Ogólna charakterystyka wychowanków, do których adresujemy naszą ofertę.

Szkoła nastawia się na pracę z uczniami, którzy dysponują możliwościami intelektualnymi predystynującymi ich do ukończenia szkoły średniej i do dalszego kontynuowania kariery edukacyjnej.

- **będziemy dążyć do tego, aby nasz absolwent:**

- był otwarty na drugiego człowieka
- posiadał dużą wiedzę
- był kreatywny
- znał języki obce i obsługę komputera
- posiadał umiejętności interpersonalne

- **nasz ideał absolwenta to człowiek:**

- tolerancyjny
- samodzielny w myśleniu
- uczciwy
- kulturalny
- ambitny
- zdrowy, bez nałogów
- asertywny
- zaangażowany

Dążenie do tego ideału wymaga współpracy nauczycieli, wychowawców, rodziców oraz uczniów.

2.2 Cele globalne Liceum Ogólnokształcącego im. H. Sienkiewicza jako społeczności wychowawczej

Uznajemy, że celem naszej pracy wychowawczej jest kształcenie w wychowankach:

- motywacji, wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego poszukiwania ważnych dla siebie wartości i dokonywania wyborów w każdej sytuacji;
- motywacji, jako podstawy do pracy nad sobą, odkrywania osobistych możliwości

i braków;

- umiejętności określania osobistych potrzeb i interesów oraz ich zaspokajania na zasadzie godzenia dobra własnego z dobrem innych;
- umiejętności brania na siebie odpowiedzialności za siebie i za efekty swojego postępowania wobec innych;
- umiejętności konstruktywnego, realistycznego określania osobistych celów życiowych, ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie;
- poszanowania dobra wspólnego społeczności szkoły i innych społeczności, w których przyjdzie im funkcjonować;
- umiejętności umożliwiających rozpoznawanie i wyrażanie osobistych możliwości, potrzeb, zachowań i postaw w sytuacjach społecznych oraz sprawnego komunikowania się z innymi ludźmi i ich rozumienia;
- umiejętności niezbędnych do przygotowania się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w demokratycznym państwie, zgodnie z przekazem tradycji kulturowej i poczuciem więzi z otoczeniem społecznym (rodzina, środowisko lokalne, region, państwo);
- postaw prospołecznych i umiejętności wchodzenia w konstruktywne relacje na terenie szkoły rozumianej jako wspólnota nauczycieli i uczniów;
- postaw obywatelsko-patriotycznych.

2.3 Cele operacyjne

W konsekwencji przyjęcia tak sformułowanych celów globalnych ważnym obszarem pracy wychowawczej LO w Nowej Rudzie jest kształcenie konkretnych **umiejętności i dyspozycji**, niezbędnych do funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, wymaganych w warunkach współczesnego świata. Oddziaływania wychowawcze społeczności szkolnej powinny stwarzać uczniom warunki do nabywania następujących umiejętności:

- planowania, organizowania i oceniania własnego procesu uczenia się i przyjmowania coraz większej odpowiedzialności za własną naukę;
- **budowania świadomości związku pomiędzy absencją, wynikami w nauce a własną przyszłością;**
- skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach interpersonalnych i społecznych;
- prezentacji własnego punktu widzenia i brania pod uwagę poglądów innych ludzi;
- poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji społecznych i wystąpień publicznych;

- efektywnego współdziałania w zespole i pracy w grupie; budowania więzi międzyludzkich, podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji; skutecznego działania w granicach obowiązujących norm;
- konstruktywnego funkcjonowania w sytuacjach konfliktowych, stosowania metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych we własnych środowiskach;
- radzenia sobie w sytuacjach trudnych i problemowych, rozwiązywania problemów w twórczy sposób;
- poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną;
- efektywnego zachowania się w sytuacjach decydujących o wyborze dalszej drogi edukacyjnej;
- zakładania własnej firmy.

2.3 Przewidywane rezultaty pracy wychowawczej

Dla potrzeb efektywnego i czytelnego projektowania pracy wychowawczej zespół nauczycielski posługuje się uproszczonym zestawem podstawowych dla naszej pracy wychowawczej umiejętności, który:

- jest podstawą do konstruowania narzędzi oceny i opisu rozwoju umiejętności naszych uczniów.

Umiejętności komunikacyjne:

1. komunikacja werbalna:
 - a. w języku polskim,
 - b. w językach obcych,
2. umiejętność poszukiwania i analizowania informacji,
3. umiejętność posługiwania się komputerem.

Umiejętności interpersonalne i społeczne (obywatelskie):

1. umiejętność współpracy:
 - a. w grupie,
 - b. w klasie,
2. odpowiedzialność:
 - a. branie na siebie odpowiedzialności za wykonanie zadań i ponoszenie konsekwencji związanych z ich realizacją,
3. komunikacja interpersonalna:
 - a. asertywność – wyrażanie opinii, obrona stanowiska,
 - b. umiejętność rozwiązywania konfliktów.

Umiejętności i dyspozycje psychologiczne (intrapsychiczne):

1. poczucie własnej wartości,
2. samoświadomość,
3. samodyscyplina,
4. motywacja,
5. dawanie sobie rady w sytuacjach trudnych i problemowych.

Oprócz zadań wychowawczych nauczyciele podejmują również działania opiekuńcze i profilaktyczne odpowiednio do istniejących potrzeb, zgodnie z indywidualnymi diagnozami wychowanków i planami pracy indywidualnej.

3. Założenia pracy wychowawczej

Warunki, jakie musi spełniać szkoła jako środowisko wychowawcze i nauczyciele jako wychowawcy:

3.1. Zauważone, zdiagnozowane i zaspokojone potrzeby uczniów, by mogli dobrze funkcjonować w szkole.

Za szczególnie ważne uznajemy potrzeby:

- bezpieczeństwa (zaspokojenie którego decyduje również o poczuciu własnej wartości, godności i integralności);
- kontaktu (tworzenia więzi, autentycznych relacji i spotkań z ludźmi, rozumienia innych i bycia rozumianym);
- przewodnictwa, kontaktu z „mistrzem”;
- aktywności (intelektualnej i społecznej);
- wolności, wolnego wyboru;
- autentyczności;
- samoakceptacji.

3.2. Sposób budowania relacji wychowawczych i oddziaływania na uczniów tak, aby sprzyjało to zaspokojeniu tych potrzeb.

Nauczyciele powinni wchodzić z uczniami w relacje, w których:

- będą otwarcie i konstruktywnie ujawniać osobiste emocje i postawy oraz modelować podobną otwartość u uczniów;
- będą dawać uczniom osobistą akceptację, bez względu na to, na ile zgadzają się z ich postawami i wyborami (jeśli tylko nie przekroczą oni granic czyjś bezpieczeństwa);
- będą dążyć do empatii i rozumienia sytuacji uczniów.

Zakładamy, że tak budowane relacje spowodują daleko idące prorozwojowe zmiany w naszych uczniach, a przede wszystkim:

- pozwolą im na poznanie siebie, lepszą integrację wewnętrzną i sprawniejsze funkcjonowanie;
- rozwiną ich poczucie własnej wartości i zaufanie do siebie i osobistych możliwości, co doprowadzi do umiejętności życia w zgodzie z sobą i zwiększy ich samodzielność;
- nauczą ich pełniejszego wyrażania samego siebie, a zarazem lepszego rozumienia innych i satysfakcjonującego funkcjonowania w relacjach społecznych;
- nauczą ich dawania sobie rady z problemami życiowymi, zwłaszcza z konfliktami interpersonalnymi i wewnętrznymi.

3.3. Postawy i umiejętności nauczycieli.

Zakładamy, że nauczyciele wychowują głównie przez modelowanie i oddziaływanie własnymi postawami i zachowaniami oraz przekonywującą prezentacją własnych umiejętności. Oznacza to, że:

- nauczyciele stawiają wymagania i konsekwentnie je egzekwują, dążą do tego, aby uczniowie sami wypracowali osobiste motywacje;
- nie wymuszają na uczniach zachowań ani postaw;
- są gotowi wspierać uczniów w kłopotach osobistych;
- są gotowi poświęcać uczniom swój czas i uwagę;
- w kontakcie z uczniami traktują ich podmiotowo, nie manipulują, nie realizują osobistych potrzeb;
- są asertywni, tzn. potrafią otwarcie wyrażać wobec uczniów swoje emocje, określać cele, stawiać im granice bez agresji i urażania;
- ujawniają konflikty, również między sobą (w gronie nauczycielskim), są gotowi je rozwiązywać.

Wymienione założenia stanowią standard przygotowania kadry nauczycielskiej. Dochodzimy do niego, pracując nad osobistymi umiejętnościami na odpowiednio zaplanowanych szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Praca zespołu nauczycielskiego LO w Nowej Rudzie polega na:

- ▶ Spotkaniach poświęconych w zależności od potrzeb:
 - I. Bieżącemu planowaniu i wymianie informacji;
 - II. Diagnozowaniu i analizie pracy wychowawczej wobec poszczególnych uczniów i klas;

- III. Warsztatom szkoleniowym o tematyce ustalonej na bieżąco, zgodnie z pojawiającymi się potrzebami;

Współpraca z Rodzicami

W rezultacie kontaktów nauczycieli ze społecznością rodziców danej klasy:

1. Rodzice będą uzyskiwać aktualne informacje, a w szczególności:
 - pełne i wiarygodne informacje o programie wychowawczym, stylu pracy i potrzebach szkoły;
 - informacje o możliwościach aktywnego udziału w życiu szkoły.
2. Zostaną rozpoznane i przeanalizowane potrzeby rodziców w sprawach wychowawczych i ich oczekiwania wobec szkoły.
3. W wymagających tego przypadkach szkoła zorganizuje formy wsparcia dla rodziców deklarujących chęć pracy nad problemami wychowawczymi.
4. Zostanie stworzona możliwość współpracy w obszarze rozwiązywania problemów dotyczących społeczności klasowej.

W wyniku kontaktów indywidualnych rodziców z nauczycielami:

1. Zostaną określone możliwości współpracy pomiędzy rodzicami, uczniami, wychowawcą i społecznością szkolną.
2. Rodzice uzyskają możliwie pełną informację dotyczącą:
 - a. funkcjonowania ucznia w szkole, w grupie rówieśniczej, w kontakcie z dorosłymi;
 - b. pracy i wyników ucznia;
 - c. problemów ucznia i możliwości ich rozwiązania.
3. Nauczyciele uzyskają informację na temat ważnych dla rozwoju ucznia uwarunkowań jego życia rodzinnego i inne – niezbędne dla zrozumienia sytuacji ucznia.

W wymagających tego przypadkach celem współdziałania szkoły z rodzicami jest nawiązanie ścisłej współpracy i koordynacji oddziaływań wychowawczych, włącznie ze wspólnym planowaniem pomocy dla całego systemu rodzinnego.

Dla zrealizowania wyżej wymienionych celów we wrześniu nauczyciel rozpoczynający pracę wychowawcą z klasą organizuje spotkanie organizacyjne z rodzicami swojej klasy, na którym prezentuje szkołę, jej program wychowawczy i system oceniania oraz wypracowuje kontakt celem dalszej realizacji współpracy.

Wychowawca organizuje:

1. Co najmniej jedno spotkanie w semestrze dla całej społeczności rodziców każdej klasy.

2. Co najmniej jedno spotkanie konsultacyjne z możliwością kontaktu z wszystkimi nauczycielami przedmiotowymi.

Ewaluacja programu wychowawczego:

Ankiety, analiza prac ucznia, obserwacja, sprawozdania wychowawców z realizacji zadań.

Przy opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły uwzględniono:

- obowiązujące akty prawne;
- dotychczasowe doświadczenia szkoły;
- zebrane od rodziców, uczniów i nauczycieli propozycje dotyczące głównych problemów wychowawczych i profilaktycznych w szkole i środowisku;
- przeprowadzone badania na temat sytuacji wychowawczej, zagrożeń uzależnieniami w szkole i środowisku;
- przewidywane zmiany w szkole, środowisku i kraju, mogące mieć wpływ na proces wychowania;

1. Profilaktyka a wychowanie w szkole

Wychowanie jest procesem, w którym wychowanek ma dojść do pełni osobowego rozwoju poprzez:

- ❖ ukształtowanie prawego charakteru,
- ❖ budowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój i dobro wspólne,
- ❖ uznanie i przestrzeganie norm społecznych,
- ❖ budowanie postawy życzliwości i miłości do ludzi,
- ❖ uświadamianie sobie celów życiowych.

Wychowanie więc jest procesem doskonalenia się wychowanka, który poprzez swoje wybory i działania rozwija się i usprawnia swoje ludzkie zdolności do bycia w pełni człowiekiem. Rola wychowawców ogranicza się do towarzyszenia wychowankowi w tym rozwoju i stwarzania takich warunków, które ten rozwój umożliwiają. Zatem tworzenie porządku i ładu w otoczeniu wychowanka: fizycznego, emocjonalnego, moralnego, społecznego i duchowego, jest głównym zadaniem wychowawców.

Profilaktyka jest chronieniem człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowaniem na nie. Jej celem jest ochrona człowieka, dziecka, ucznia, wychowanka przed wszelkimi zakłóceniami rozwoju. Na pozór może się wydawać, że wszelkie zagrożenia czyhają na

człowieka w świecie zewnętrznym, gdy w istocie to sam człowiek dokonuje wyborów, które zakłócają jego rozwój. Człowiek niedojrzały sam dla siebie może być zagrożeniem. Dlatego prowadzenie młodego człowieka ku dojrzałości jest zarówno wychowaniem, jak i profilaktyką.

Szkolny Program Profilaktyki został dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska lokalnego. Ma służyć ujednoceniu działań wychowawczych i profilaktycznych.

Założeniami profilaktyki szkolnej jest:

- wyposażenie młodzieży w wiedzę i umiejętności służące dokonywaniu właściwych w życiu wyborów
- kształcenie umiejętności nauczycieli i rodziców w zakresie profilaktyki
- doskonalenie umiejętności adaptowania się ucznia do zmian zachodzących we współczesnym świecie przy zachowaniu własnej tożsamości i autonomii
- poznanie możliwości ucznia, jako drogi do sukcesu
- zapobieganie samotności podczas rozwiązywania problemów.

Przy konstruowaniu powyższego programu uwzględniono wyniki diagnozy badającej sytuację wychowawczą szkoły oraz obserwacje zachowań uczniów, a także dotychczasowe działania profilaktyczne. Wzięto również pod uwagę cele, do których zmierza szkoła określone w wizji szkoły, wartości akceptowane przez wszystkich, możliwości i umiejętności wychowanków oraz zasoby szkoły.

Zadania zawarte w poniższym programie profilaktyki opierają się na rozwijaniu umiejętnościach życiowych, umożliwiających dobre samopoczucie, prawidłowe relacje z drugim człowiekiem, zachowanie sprzyjające zdrowiu.

Szkoła jest miejscem profilaktyki pierwszorzędowej, której nadrzędnym celem jest wzmacnianie osobowości człowieka. Wynika to z jej zadań, kompetencji nauczycieli, a przede wszystkim potrzeb młodzieży.

W działaniach profilaktycznych należy koncentrować się na:

1. ograniczaniu lub eliminowaniu wpływu czynników zwiększających ryzyko używania środków uzależniających,
2. wzmacnianiu działania czynników chroniących przed ich używaniem.

PROFILAKTYKA

Eliminacja (lub redukcja) czynników ryzyka

Czynniki ryzyka:

- cechy,
- sytuacje,
- warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych.

Najpoważniejsze zachowania ryzykowne:

- palenie tytoniu,
- używanie alkoholu,
- używanie innych środków psychoaktywnych (narkotyków, środków wziewnych, leków),
- wczesna aktywność seksualna,
- zachowanie agresywne i przestępcze.

Wzmacnianie czynników chroniących

Czynniki chroniące:

- cechy,
- sytuacje,
- warunki zwiększające odporność na działanie czynników ryzyka.

Najpoważniejsze czynniki chroniące:

- silna więź emocjonalna z rodzicami,
- zainteresowanie nauką szkolną,
- regularne praktyki religijne,
- poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych,
- przynależność do pozytywnej grupy.

PROFILAKTYKA W SZKOLE

- wychowanie do wartości,
- planowanie przyszłości,
- tworzenie przekonań normatywnych,
- pomoc w osiągnięciu sukcesów,
- informacja o zagrożeniach.

- **wspomaganie w rozwoju:**
 1. budowanie pozytywnego obrazu siebie,
 2. umiejętności interpersonalne,
 3. radzenie sobie ze stresem.

KADRA SZKOŁY

- wspólny program wychowania (do czego wychowujemy, jakiego wychowanka chcemy ukształtować),
- jednolity system oddziaływań w dziecku w wychowawczych,
- dbanie o poczucie bezpieczeństwa (wzajemne wspieranie się)

RODZICE

- wskazywanie na wagę rodzica i dziecka,
- pedagogizacja,
- dowartościowanie oczach rodzica
- wskazywanie dróg wyjścia z trudnych sytuacjach.

UCZEŃ

WYCHOWAWCA KLASY

- pomoc w integracji uczniów (skoncentrowanie się na zadaniach, które mają wspólnie wykonać),
- wyposażenie uczniów w konkretne umiejętności,
- umożliwienie uczniom wspólnej zabawy,
- dbanie o atmosferę w klasie.

ŚRODOWISKO LOKALNE

- współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz młodzieży.

Wiele czynników zwiększających ryzyko używania przez młodzież środków uzależniających związanych jest z wewnętrznymi cechami jednostki (nieumiejętność radzenia sobie ze stresem), jak również z wpływem środowiska rodzinnego, szkolnego, koleżeńskiego itp. Występowanie niektórych czynników w jakimkolwiek okresie życia może zwiększyć ryzyko niepożądanych zachowań. Najbardziej podatnym wiekiem na podejmowanie zachowań ryzykownych u młodego człowieka jest czas między 10-18 rokiem życia.

LISTA MOTYWÓW PODEJMOWANIA ZACHOWAŃ PROBLEMOWYCH PRZEZ UCZNIÓW:

- brak kontaktu z rodzicami,
- bunt i przekora wobec dorosłych,
- brak reakcji ze strony dorosłych,
- nuda,
- chęć znalezienia miejsca w grupie i zaimponowania jej,
- odreagowanie emocji,
- brak umiejętności radzenia sobie z problemami życiowymi,
- negatywne wzorce w mediach,
- uległość wobec presji grupy,
- lenistwo,
- chęć pokazania siebie bardziej dorosłym.

2. PODSTAWY PRAWNE

Niniejszy rozdział powstał w oparciu o następujące dokumenty prawne obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w naszej szkole:

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dn. 2 kwietnia 1997r. - „Każdy ma żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”, „Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.
- **Konwencja Praw Dziecka** z dn. 20 listopada 1989r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991r.
- **Polska Deklaracja w Sprawie Młodzieży i Alkoholu** z dn. 18 lutego 2000r.

- „Wszystkie dzieci i młodzież mają prawo do życia w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym wolnym od zagrożeń związanych z piciem alkoholu, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić”,

- można i trzeba przeciwstawiać się z całym zdecydowaniem zjawisku picia i upijania się przez dzieci i młodzież”,

- Rodzice, opiekunowie i wychowawcy mają obowiązek wychowania dzieci w postawach abstynencji w postawach abstynencji”,

- Dzieci i młodzież mają prawo do wartościowej informacji o negatywnych skutkach picia alkoholu oraz edukacji promującej styl życia bez alkoholu.

· **Ustawa o Przeciwdziałaniu Narkomanii** z dn. 29.VII. 2005 r.

- „Placówki oświatowe oraz inne instytucje państwowe są zobowiązane do podejmowania zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii”,

- „Działalność wychowawcza i zapobiegawcza powinna polegać na promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia oraz szerzenia informacji o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

· **Ustawa o Systemie Oświaty** z dn. 7 września 1991r.

- „Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych, i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie”.

· **Rozporządzenie MEN** z dnia 23. 12. 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół:

- „Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez program profilaktyki, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane na uczniów, nauczycieli i rodziców”

· **Rozporządzenie MEN** z dnia 17. 11. 2010r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

· **Rozporządzenie MEN** z dnia 28.08.2015 w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkoła i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej. Edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej celu przeciwdziałania narkomanii.

· **Statut Liceum Ogólnokształcącego w Nowej Rudzie.**

3. OPIS PODMIOTÓW I ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Nowej Rudzie jest instytucją publiczną. Uczy się w nim uczniów 335. Obejmuje on 10 oddziałów. Nauka odbywa się w systemie jednozmianowym.

Szkoła zajmuje 1 budynek. Znajdują się w nim 23 sale lekcyjne, sala gimnastyczna, siłownia. Większość zajęć odbywa się w odpowiednio przystosowanych gabinetach. Szkoła posiada m.in. pracownię chemiczną, biologiczną, 2 informatyczne i 6 językowych. Ogólnie dostępna i dość dobrze wyposażona jest biblioteka szkolna wraz z czytelnią.

Wszyscy pracujący w szkole nauczyciele posiadają wykształcenie wyższe pedagogiczne i stale poszerzają swe umiejętności poprzez udział w różnych formach doskonalenia zawodowego.

Ze względu na ograniczone środki finansowe nie istnieją koła zainteresowań. Nauczyciele w ramach własnego wolnego czasu, nieodpłatnie organizują zajęcia wyrównawcze.

W LO opracowany został kalendarz imprez szkolnych, zaplanowano działania w zakresie profilaktyki, opieki i wychowania. W szkole aktywnie działa Samorząd Uczniowski, w skład którego wchodzi uczniowie wszystkich roczników. Niewystarczająca niestety jest współpraca z rodzicami, którzy zajęci własnymi sprawami, pracą itp. mało angażują się w życie szkoły.

Realizację zadań opiekuńczo wychowawczych w LO wspierają takie instytucje jak: Starostwo Powiatowe, Urząd Miasta, Urząd Gminy, Miejski i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Sąd Rodzinny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejski Ośrodek Kultury.

4. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

Nauczyciele na bieżąco diagnozują środowisko szkolne. Pozyskują informacje dotyczące zachowań ryzykownych uczniów poprzez:

- badania ankietowe skierowane do uczniów, rodziców i pracowników szkoły,
- analizę protokołów zespołu wychowawczego;
- analizę protokołów rad pedagogicznych,
- obserwacje,
- informacje od pedagogów;
- informacje od nauczycieli dotyczące funkcjonowania uczniów;
- informacje od uczniów i rodziców uzyskiwane przy okazji rozmów indywidualnych.

W wyniku przeprowadzonych badań diagnostycznych wyodrębniono następujące problemy w funkcjonowaniu uczniów:

- lekceważenie obowiązków szkolnych (w tym: wagary i spóźnienia)
- palenie papierosów
- agresja słowna, przemoc psychiczna (ośmieszanie, zaczepki, izolowanie itp.)
- wulgaryzacja języka
- eksperymentowanie ze środkami psychoaktywnymi
- uzależnienie od komputera
- braki w kulturze osobistej (arogancie i niestosowne zachowania)

- niewystarczająca dbałość o higienę osobistą i higienę otoczenia;
- brak szacunku dla cudzej własności;
- brak motywacji do nauki

5. CELE I ZADANIA SZKOLNEJ PROFILAKTYKI

1. Wprowadzenie

Niektóre powody i motywy podejmowania przez uczniów zachowań problemowych są zależne od szkoły, na niektóre szkoła ma tylko częściowy wpływ, a niektóre od szkoły nie zależą.

Motywy zachowań problemowych

a) *zależne od szkoły*: nuda na lekcjach, lenistwo zasady i obyczaje szkolne

negatywne motywowanie do nauki szkolnej, postawy i zachowanie nauczycieli

b) *częściowo zależne od szkoły*: funkcjonowanie grup rówieśniczych wzorce w środowisku reakcja dorosłych na pojawiające się zachowania problemowe, odreagowanie emocji pozaszkolnych

c) *niezależnie od szkoły* więzi z rodzicami, wzorce rodzinne, wzorce w środowisku, korzystanie z mediów, nie radzenie sobie z problemami życiowymi,

Dotychczasowe działania profilaktyczne szkoły:

- kształcenie umiejętności nauczycieli poprzez udział w różnych formach doskonalenia zawodowego zewnętrznego i wewnętrznego
- ujednoczenie działań wychowawczych przez zapisy w Szkolnym Programie Wychowawczym i Statucie Szkoły
- uwzględnienie w szkolnych planach wychowawczych problematyki uzależnień
- stała współpraca z instytucjami wspomagającymi proces wychowania
- diagnoza opiekuńczo-wychowawcza w każdej klasie przeprowadzona przez pedagoga (początek każdego roku szkolnego)
- realizacja zajęć wychowawczo-profilaktycznych opracowanych i przygotowanych przez pedagoga szkolnego i wychowawców.

2. Główne cele Szkolnego Programu Profilaktyczno - Wychowawczego:

I. Rozwijanie ważnych umiejętności życiowych, poprzez wzmacnianie postaw i zachowań pożądaných społecznie i powszechnie akceptowanych.

II. Promowanie sportu, turystyki innych form służących właściwemu wykorzystaniu czasu wolnego.

III. Wyposażenie uczniów w rzetelną wiedzę na temat zgubnych skutków zażywania różnorodnych środków psychoaktywnych.

IV. Współpraca z rodzicami.

CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE	UMIEJĘTNOŚCI	KRYTERIUM SUKCESU
<p>I. Rozwijanie ważnych umiejętności życiowych 1. Doskonalenie umiejętności prawidłowej komunikacji.</p>	<p>Uczeń: - potrafi aktywnie słuchać - zna i stosuje zasady asertywności - panuje nad własnymi emocjami - jest tolerancyjny - rozumie i stosuje reguły komunikacji społecznej.</p>	<p>Zmniejszenie ilości sytuacji konfliktowych w stosunku do stanu wyjściowego.</p>
<p>2. Kształtowanie u uczniów pozytywnego obrazu własnej osoby.</p>	<p>Uczeń: - ma pozytywny obraz własnej osoby - zna swoje mocne i słabe strony - potrafi krytycznie ocenić sytuacje problemowe i znaleźć własne rozwiązanie - ma ukształtowaną właściwą hierarchię wartości (zgodną z przyjętymi normami) - posiada umiejętność identyfikacji ryzyka dla siebie i dla innych osób.</p>	<p>Ograniczenie: - wagarów - zachowań agresywnych - izolowania się młodzieży - wchodzenia w grupy o zachowaniach agresywnych - palenia tytoniu - sięgania po środki psychoaktywne.</p>
<p>3. Kształtowanie umiejętności wartościowania postaw i zachowań.</p>	<p>Uczeń: - rozumie i stosuje akceptowane normy społeczne - jest odpowiedzialny - przełamuje negatywne stereotypy</p>	<p>Zminimalizowanie: - niezrozumienia norm społecznych - braku poczucia odpowiedzialności</p>
<p>4. Ćwiczenia umiejętności podejmowania decyzji.</p>	<p>Uczeń potrafi: - krytycznie i twórczo myśleć - identyfikować ryzyko dla siebie i innych - rozwiązywać problemy - uzyskać informacje i ocenić ich</p>	<p>Ograniczenie: - liczby uczniów ulegających złym wpływom środowiska - nieumiejętnego dokonywania wyborów - braku przewidywania</p>

	wartość - przewidzieć konsekwencje własnych działań.	konsekwencji własnych działań - kontaktu uczniów ze środkami psychoaktywnymi.
5. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem.	Uczeń: - potrafi sobie radzić z presją - wie, do kogo może zwrócić się o pomoc - potrafi radzić sobie z lękiem - potrafi rozwiązać różne konflikty.	Zminimalizowanie problemu nie radzenia sobie w sytuacji trudnej, np. z: - poczuciem lęku - wymuszaniem - agresją - poniżaniem - oceną.
II. Promowanie działań kształtujących relacje społeczne ucznia.	Uczeń potrafi: - racjonalnie wykorzystać czas wolny - współpracować w grupie rówieśniczej oraz z osobami dorosłymi - znaleźć odpowiednie dla siebie formy aktywności.	Ograniczenie zjawiska: - nieumiejętnego wykorzystania czasu wolnego - zmniejszenie zagrożenia poszukiwania i wchodzenia do grup o ryzykownych zachowaniach.
III. Wyposażenie w wiedzę o środkach psychoaktywnych.	Uczeń: - jest świadomy zagrożeń wynikających z kontaktów z osobami zażywającymi środki psychoaktywne - zna konsekwencje stosowania środków psychoaktywnych.	Zminimalizowanie liczby uczniów nieświadomych zagrożeń wynikających z kontaktu ze środkami psychoaktywnymi.
IV. Rozszerzenie współpracy z rodzicami w zakresie profilaktyki.	Uczeń: - chętnie zwraca się z problemami do rodziców - łatwiej znajduje u rodziców zrozumienie.	- zmniejszenie frustracji młodzieży - uzyskanie większego poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów.

Zadania na rok szkolny 2017/2018

DZIAŁALNOŚĆ WYCHOWAWCZA			
OBSZAR	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Budowanie postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> - ulotki informacyjne dla rodziców i uczniów; - profilaktyka prozdrowotna- pogadanki z higienistką; - zajęcia pozalekcyjne promujące aktywne formy spędzania czasu wolnego; - udział uczniów w programach organizowanych we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną i Wydziałem Zdrowia Starostwa Powiatowego , np. „Moje Piersi- Mój Problem”, „ARS, czyli jak dbać o miłość”, Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV” 	<ul style="list-style-type: none"> wg potrzeb wg planu pracy higienistki wg planu zajęć pozalekcyjnych wg planu zajęć wychowawczych 	<ul style="list-style-type: none"> Pedagog/psycholog szkolny higienistka nauczyciele pedagog/ psycholog szkolny/ higienistka/ nauczyciel biologii
Kształtowanie hierarchii systemu wartości	<ul style="list-style-type: none"> -pogadanki z wychowawcami, pedagogiem i psychologiem szkolnym; - system szybkiego reagowania na zachowania anty zdrowotne; - urozmaicanie zajęć z wychowania fizycznego poprzez dostosowanie zajęć do upodobań i 	<ul style="list-style-type: none"> na bieżąco na bieżąco wg planu lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> pedagog/psycholog szkolny, wychowawcy nauczyciele, wszyscy pracownicy szkoły nauczyciele wychowania fizycznego

	<p>potrzeb uczniów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęć sportowych pozalekcyjne - reagowanie na zachowania niekulturalne, łamiące poczucie bezpieczeństwa innych, - lekcje wychowawcze i uroczystości szkolne poświęcone tematyce wartości rodzinnych i patriotycznych, np. apel z okazji Święta Odzyskania Niepodległości; - warsztaty antydyskrymiancyjne dla uczniów 	<p>wg planu zajęć pozalekcyjnych na bieżąco</p> <p>wg planu pracy wychowawcy</p> <p>wg planu psychologa/ pedagoga</p>	<p>nauczyciele wychowania fizycznego</p> <p>wszyscy pracownicy szkoły wychowawcy</p> <p>wszyscy pracownicy szkoły wychowawcy</p> <p>psycholog/ pedagog</p>
<p>Wzmacnianie u uczniów więzi ze szkołą oraz kształtowanie przyjaznego klimatu szkoły</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udział w przedstawieniach, uroczystościach szkolnych; - dbanie o klasę, wydzieloną część szkoły; - warsztaty/ kiermasze bożonarodzeniowe i wielkanocne (udział uczniów i rodziców); -- strona internetowa szkoły, facebook; - artykuły w gazetach lokalnych; - Samorząd Uczniowski; - pomoc koleżeńska; - wystawy prac i osiągnięć naukowych uczniów na korytarzach szkolnych, stronie internetowej 	<p>wg harmonogramu imprez szkolnych</p> <p>wg planu pracy samorządu uczniowskiego na bieżąco</p> <p>na bieżąco</p>	<p>wszyscy nauczyciele</p> <p>Opiekun SU</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy nauczyciele</p>
<p>Doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki dla wychowawców i rodziców, porady, konsultacje; 	<p>Wg kalendarza spotkań z rodzicami oraz w miarę potrzeb</p> <p>wg. WDN</p>	<p>pedagog, psycholog szkolny</p> <p>wszyscy nauczyciele</p>

relacji z uczniami, wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców.	- szkolenia nauczycieli; - zajęcia/wyjazdy integracyjne w klasach I	wrzesień 2017r.	wychowawcy, psycholog/ pedagog
Rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej, wspieranie edukacji rówieśniczej.	- Szkolny Klub Wolontariatu; - wspieranie akcji wolontarystycznych, np. Wyprawka Szkolna Dla Kresowiaka, wyjazdy do schroniska dla zwierząt, udział w Spartakiadzie, - Działalność Samorządu Uczniowskiego.	Cały rok szkolny Wg planu Szkolnego Klubu Wolontariatu Na bieżąco	A. Żuchowicz A. Żuchowicz Opiekun SU

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

OBSZAR	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Poszerzenie wiedzy rodziców, nauczycieli i wychowawców nt. prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży	- ulotki informacyjne dla rodziców nt. ważności wartości rodzinnych, bezpieczne korzystanie TI; - indywidualne porady i konsultacje dla nauczycieli i rodziców. - spotkanie ze Społecznym Informatorem Diabetologicznym - zajęcia profilaktyczne nt szkód związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych	Wg planu pracy pedagoga szkolnego Na bieżąco Według potrzeb wg planu pracy/psychologa pedagoga	pedagodzy szkolni pedagodzy i psycholog szkolny pedagodzy i psycholog szkolny psycholog/pedagog
Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów, kształtowanie umiejętności życiowych.	- zajęcia warsztatowe dla klas, np. integracyjne, rozwiązywanie konfliktów, radzenie sobie ze stresem, wyrażania emocji - zajęcia z zakresy doradztwa zawodowego; - Programy/ materiały rekomendowane przez ORE, ; - godziny z wychowawcą; - wzmacnianie poczucia własnej wartości celem zminimalizowania postaw antyspołecznych (zajęcia integracyjne dotyczące komunikacji),	Wg planu pracy psychologa/ pedagoga wg planu pracy pedagoga/ pedagoga szkolnego wg planu pracy pedagoga/ pedagoga szkolnego wg planu pracy wychowawcy cały rok szkolny	Psycholog/ pedagog szkolny Psycholog/ pedagog szkolny Psycholog/ pedagog szkolny wychowawcy pedagodzy, psycholog szkolny, wychowawcy

			y
Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki oraz zaburzeń zdrowia psychicznego	- konsultacje, porady udzielane przez specjalistów; - samokształcenie nauczycieli, udział w szkoleniowych radach pedagogicznych, szkoleniach zewnętrznych	na bieżąco wg potrzeb	pedagodzy, psycholog, Wszyscy nauczyciele
Rozwijanie edukacji czytelniczej	- lekcje biblioteczne, - Obchody miesiąca bibliotek szkolnych, - udział w akcji Narodowe Czytanie, - organizacja kiermaszów książek i wystaw	Cały rok szkolny Październik 2017 wrzesień 2017 Na bieżąco	bibliotekarz poloniści, bibliotekarz
Kształtowanie świadomości narodowej	- przeprowadzenie uroczystych apeli i akademii z okazji rocznic i świąt., pielęgnowanie polskich tradycji narodowych. - zorganizowanie i uaktualnienie w klasach gazetek związanych z rocznicami i świętami państwowymi, - poznawanie piękna ziemi ojczystej poprzez uczestnictwo w wycieczkach i rajdach.	wg kalendarza imprez Wg kalendarza imprez Cały rok szkolny	wszyscy nauczyciele wychowawcy wszyscy nauczyciele

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA			
OBSZAR	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Udostępnianie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli	- materiały informacyjne dla rodziców, uczniów i nauczycieli nt miejsc w których mogą uzyskać pomoc specjalistyczną - ulotki informacyjne dla rodziców o formach pomocy udzielanych im ich dzieciom;	na bieżąco wg harmonogramu spotkań z rodzicami	Pedagodzy, psycholog szkolny j.w.
Informowanie uczniów, rodziców i nauczycieli o obowiązujących procedurach postępowania, współpracowania z Policją w sytuacjach zagrożonych narkomanią	- zapoznanie rodziców, nauczycieli i uczniów ze szkolnymi procedurami postępowania w sytuacjach kryzysowych; - zapoznanie rodziców i uczniów z aktualnym systemem oceniania i zachowania.	wrzesień 2017 wrzesień 2017	wychowawcy, pedagodzy j.w.

DZIAŁALNOŚĆ PROFILAKTYCZNA			
OBSZAR	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Promowanie zdrowego stylu życia - realizacja programów profilaktycznych:	- zajęcia pozalekcyjne - programy: Wybierz Życie- Pierwszy Krok, Program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” - pogadanki z higienistką; - rajdy piesze - Tydzień Działań Profilaktycznych, warsztaty z młodzieżą	Cały rok szkolny listopad	Wszyscy Psycholog/ pedagog szkolny Higienistka Wychowawcy Psycholog/ pedagog szkolny
Bezpieczeństwo uczniów w szkole i poza nią	- aktywne dyżury nauczycieli na przerwach, - kontakty telefoniczne, procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych, - zajęcia z zakresu BHP na lekcjach: chemii, informatyki, wychowaniu fizycznym.	na bieżąco wrzesień 2017/ wg potrzeb	wszyscy nauczyciele wychowawcy/ nauczyciele nauczyciele
Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów jako alternatywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby życiowe	- organizacja zajęć dodatkowych zgodnie z zainteresowaniami i uzdolnieniami uczniów - motywowanie do udziału w konkursach przedmiotowych	Na bieżąco Na bieżąco	Wszyscy nauczyciele Wszyscy nauczyciele
Uczenie tolerancji wobec odmienności drugiego człowieka	- Światowy Dzień Przeciwko Przemocy - Obchody Dnia Tolerancji, - Projekcja filmów poświęconych tolerancji, np Niebieskoocy	Listopad 2017 16 listopad 2017 Wg planu pracy psychologa/ pedagoga	pedagogzy i psycholog szkolny j.w. j.w.

TEMATYKA LEKCJI WYCHOWAWCZYCH

KLASA I

1. Integracja zespołu klasowego – 3 godzinne warsztaty z psychologami PPP
2. Tworzenie zasad pracy z klasą. Zawarcie kontraktu klasowego.
3. Prawa i obowiązki ucznia. Statut i wewnątrzszkolny system oceniania – dokumenty regulujące pracę szkoły.
4. Zaplanowanie nauki przepisem na sukces.

5. Kształtowanie właściwego stosunku uczniów do nauki. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z niepowodzeniami szkolnymi.
6. Racjonalne wykorzystanie czasu wolnego.
7. Savoir vivre – nienaganne maniery, stylowe zachowanie, ujmujący wygląd.
8. Zasady prawidłowej komunikacji.
9. Poznaję swoje sposoby zachowania (asertywność, uległość, agresja)
10. Jak być asertywnym? Sztuka odmawiania.
11. Dlaczego zachowujemy się agresywnie? Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym.
12. Jak sobie radzić z agresją i przemocą?
13. Istota poczucia własnej wartości.
14. Moje relacje z rówieśnikami.
15. Rzeczywistość w której żyję. Moje prawa i obowiązki. Deklaracja praw człowieka.
16. Znaczenie uczuć życiu młodego człowieka.
17. Moje relacje z rodzicami. Czy telewizor i komputer zastąpią rodzinne rozmowy?
18. Jak umiejętnie korzystać z masmediów?
19. Co lubię czytać – promocja ulubionej książki.
20. Zasady korzystania z biblioteki szkolnej.
21. Tradycje uroczystości szkolnych (sylwetka patrona szkoły), święta narodowe.
22. Zdrowe i dobre życie.
23. Palenie papierosów, jego skutki dla organizmu człowieka.
24. Alkohol i inne środki uzależniające.
25. Dlaczego młodzi ludzie sięgają po środki odurzające (dopalacze, narkotyki).
26. Wybierz życie – pierwszy krok (profilaktyka antyrakowa).
27. Żywnienie a rozwój (nadwaga, otyłość, zaburzenia odżywiania).

Pozostałe godziny wychowawcze są przeznaczone na udział w imprezach szkolnych, organizowanie uroczystości klasowych, wyjścia do kina, wyjazdy do teatru itp.

KLASA II

1. Przypomnienie treści dokumentów regulujących pracę szkoły. Prawa i obowiązki ucznia. Zasady oceniania pracy ucznia w szkole.
2. Jak się uczyć, aby się nauczyć. Poznawanie skutecznych sposobów uczenia się.
3. Racjonalne gospodarowanie czasem wolnym.
4. Problemy- jak sobie z nimi radzić?
5. Umiejętność samooceny – moje wady i zalety.
6. Ja i mój stres. Oswajanie stresu. Warsztaty z pedagogiem szkolnym.
7. Komunikacja werbalna i niewerbalna, umiejętność odczytywania sygnałów z otoczenia.
8. Dyskusja, negocjacje, kompromis – rodzice i dzieci, dorośli i młodzież.
9. Postawa tolerancji wobec drugiej osoby – inny nie znaczy gorszy.
10. Kształtowanie relacji międzyludzkich .
11. Rola przyjaźni i miłości w rozwoju emocjonalnym człowieka.
12. Autorytety – ludzie, którym ufam.
13. Narkomania – problem społeczny. Dwugodzinne warsztaty z psychoterapeutą.
14. Konformizm - rozważania o wolnym wyborze i presji społecznej.

15. Kim jestem – pojęcie godności ludzkiej. Media i wszystko na sprzedaż ?
16. Rodzina – jej znaczenie w życiu każdego człowieka. Akty prawne regulujące funkcjonowanie rodziny.
17. Kultura bycia czyli SAVOIR VIVRE na co dzień.
18. Eliminowanie zachowań agresywnych i przemocy wśród młodzieży.
19. Kształtowanie odpowiedzialności za słowa i czyny.
20. Niemodne słowa ? : OJCZYŻNA, PATRIOTYZM, HONOR, POLAK, UCZCIWOŚĆ, CZŁOWIECZEŃSTWO.
21. Lekcja z cyklu " POLECAM" - ostatnio przeczytaną książkę, obejrzany film, program TV, koncert itp.
22. Rodzaje słowników i encyklopedii – w jaki sposób z nich korzystać?
23. W jaki sposób dbać o higienę ciała i umysłu?
24. Źródła zagrożeń dla zdrowia i życia współczesnego człowieka.
25. Anoreksja, bulimia – skutki i profilaktyka.
26. Zapobieganie samobójstwom wśród młodzieży.
27. Aktywność fizyczna a sposób żywienia.

Pozostałe godziny wychowawcze są przeznaczone na udział w imprezach szkolnych, organizowanie uroczystości klasowych, wyjścia do kina, wyjazdy do teatru itp.

KLASA III

1. Przypomnienie treści dokumentów regulujących pracę szkoły. Prawa i obowiązki ucznia. Zasady oceniania pracy ucznia w szkole.
2. Zasady nowej matury. Deklaracje. Przedmioty do wyboru. Omówienie regulaminu matur..
3. Jak się uczyć? Techniki uczenia się.
4. Zaplanowanie nauki przepisem na sukces.
5. Co wart wiedzieć o studiach i studiowaniu.
6. Stres – wróg zdających egzaminy. Jak się przed nim uchronić?
7. W poszukiwaniu własnej tożsamości – człowiek w świecie kultury masowej.
8. Podstawy krytyki – jak krytykować, żeby uzyskać dobre efekty?
9. Kultura słowa na co dzień.
10. Wartości. Co dla mnie ważne teraz i w przyszłości?
11. Poznajemy siebie w aspekcie wyboru zawodu. Moja osobowość zawodowa.
12. Moja osobowość zawodowa.
13. Lokalny rynek pracy, instrumenty rynku pracy.
14. Człowiek – istota społeczna. O konsekwencjach i przywilejach przebywania w grupie.
15. Przygotowanie do dojrzałego prezentowania własnego systemu wartości (wierności sobie) przy jednoczesnym poszanowaniu praw drugiego człowieka, zasad tolerancji i demokracji.
16. Rozsądek czy uczucie? O dziwnych kolejach znajomości, przyjaźni, miłości i małżeństwa.
17. ARS – czyli jak dbać o miłość. Warsztaty z pedagogiem szkolnym.
18. Dojrzałość do małżeństwa.
19. Problemy życia codziennego – uzależnienia, bezrobocie.

20. Wyszukiwanie, selekcja i gromadzenie informacji. Jak efektywnie przygotowywać swój warsztat pracy naukowej.
21. Wyobrażenia a rzeczywistość – samoocena, obraz ciała, rola mediów.

Pozostałe godziny wychowawcze są przeznaczone na udział w imprezach szkolnych, organizowanie uroczystości klasowych, wyjścia do kina, wyjazdy do teatru itp.